

Proloog

IK BESLOOT TE BEGINNEN MET EEN GRAP, of liever gezegd een raadsel.

Wat krijg je als je een dichteres kruist met een politicus?

Stilte.

Een kind dat allitererend liegt? Iemand die rijmend zijn zakken vult?

Het bleef stil.

Het antwoord op de vraag ben ik. Als je een dichteres met een politicus kruist, krijg je mij.

Niemand lachte.

Ik zat in twee atheneum en de opdracht was: houd een spreekbeurt over jezelf. Ik vouwde mijn papier open en las wat ik de avond tevoren had geschreven.

Mijn moeder, Katinka Boezerman, was ooit de bekendste dichteres van Nederland. Mijn vader, Manfred, was minister van Justitie in het tweede kabinet-De Vries en zit nu in de Eerste Kamer.

Dit klonk anders dan ik bedoeld had. Het waren de feiten, maar het kwam behoorlijk arrogant over.

Ik ben hun zoon, Tommie, het product van een vrouw die met enkele strofen een nieuwe wereld kon scheppen en een man die uren aan het woord kan zijn, zonder iets te zeggen. Van een man die weet hoe de wereld in elkaar zit en een vrouw die vol verbazing om zich heen keek en meer vragen had dan antwoorden. De politicus redeneert hardop voor de camera of microfoon en trekt zijn conclusie voordat het publiek heeft kunnen nadenken. De dichteres liet de lezers zelf ontdekken.

Ik was bijzonder tevreden met deze passage, maar de klas keek me glazig aan.

Hun huwelijk was net zo onwaarschijnlijk als tot de verbeelding sprekend. De roddelbladen schreven over een sprookjeshuwelijk van twee tegenpolen dat bezegeld werd met mij als liefdesbaby.

Ik hield het nummer van de *Privé* omhoog, waarin mijn geboorte aangekondigd werd. De zelfspot leek de klas te ontgaan.

Ik was acht toen mijn moeder verdronk tijdens een zeiltocht op de Waddenzee. Ik heb haar ogen, die spleetjes worden als ik lach. Van mijn vader heb ik de grote neus. Een Franse neus, noemt hij het zelf.

Ik draaide mijn hoofd een kwartslag, zodat de klas mijn neus en profiel kon zien. Ik zag dat de leraar uit het raam keek en een gaap onderdrukte.

Geneviève, Marie-Claire, Alice, Julie, Virginie, Juliette, Stephanie, nog een keer Julie, Dora en Caroline. Dat zijn de au pairs die we tot nu toe hebben gehad. Allemaal Frans. De huidige heet Catherine.

Ik kon wel huilen, ik was uren bezig geweest met deze tekst. Ik had geschreven, geschrapt en herschreven, maar alles wat de avond tevoren mooi en grappig was geweest, bleek onder het brandwerende plafond en de tl-buizen van het klaslokaal gênant en misplaatst. Ze leken niet te begrijpen wat ik bedoelde. Zo snel als ik kon, las ik verder.

De leraar gaf me een zes. Hij vond dat ik me niet aan de opdracht had gehouden: ik had het over de mensen om me heen gehad en niet over mezelf.

HET IS DE TWEDE ZONDAG VAN SEPTEMBER en vanaf het balkon schiet mijn stiefzus Cleo haar luchtbuks leeg op conservenblikken in de tuin. Ik lig in mijn hemd en korte broek op mijn bed en lees *De helaasheid der dingen*, terwijl de ventilator de lucht in beweging houdt. Het is nog steeds verbazingwekkend warm. Door het open raam hoor ik het spannen van de veer, een klik als ze de trekker overhaalt en het geluid van rollende blikjes over het grindpad. Steeds opnieuw en ze mist nooit. Geregeld loopt ze op haar slippers naar beneden om de blikjes terug te zetten en als ze uiteindelijk te gedeukt zijn om rechtop te kunnen staan, mikt ze op flessen en bloempotten.

Cleo blijft schieten tot het doosje met loden kogeltjes leeg is, daar wordt ze rustig van. Vroeger in Suriname schoot ze met jachtgeweren en revolvers, hier in Nederland oefent ze in de achtertuin met een luchtdrukkarabijn. Op planten en dieren schiet ze niet, dat is slecht voor haar karma.

Ik noem Cleo stiefzus, bij gebrek aan een beter woord, want een echte stiefzus is ze strikt genomen niet. Eigenlijk is ze niets van mij. Haar moeder en mijn vader hadden een relatie en Cleo bleef bij ons wonen toen onze ouders uit elkaar gingen, zodat ze hier haar school kon afmaken.

Toen ze bij ons aankwam, was ze een bonenstakerig meisje van veertien met een beugel en een kastanjebruine paardenstaart. Ze kwam het grindpad op lopen met een yogamatje onder haar arm en sleepte een gigantische rolkoffer met zich mee. Ze deed me nog het meeste denken aan een verstoten

eendenkuiken of een wankel hertje waarvan de moeder net is doodgeschoten.

Drie jaar later is ze zeventien en knap. Ongemerkt, of liever gezegd zonder dat ik het had gemerkt, heeft ze borsten en billen gekregen en kijken mannen haar na als ze voorbijloopt. Het lijkt op het scenario van een Disneyfilm: grijs muisje groeit uit tot schoonheid en trouwt met prins. Dan moet ze alleen nog wel even een prins vinden.

's Avonds in de keuken roert Cleo met een houten lepel in een pannetje. 'Wil je mee-eten?' vraagt ze.

'Wat heb je?'

'Linzensoep met rijst.'

'Ik maak zelf wel iets. Lasagne.'

'Van lasagne krijg je aambeien.'

Ik kijk haar aan.

'Er zitten nauwelijks vezels in die magnetronlasagnes,' vervolgt ze, 'dat zorgt voor obstipatie en als je veel moet persen en drukken op de wc, krijg je aambeien.'

'Liever aambeien dan linzensoep.'

Ik prik gaatjes in het folie en zet het bakje in de magnetron. Ik werp een blik in Cleo's steelpan, het is een groenbruine smurrie die er inderdaad uitziet alsof het uitstekend werkt tegen obstipatie. Met de houten lepel neem ik een klein hapje. De peper schroeit mijn lippen.

Cleo eet altijd heet. Ze heeft peper leren eten van de Hindoestaanse huishoudster in Suriname en heeft haar eetgewoontes mee naar Nederland genomen. Wat ze ook eet, of het nu hutspot of een boterham met kaas is, ze snippert er een pepertje doorheen of smeert er sambal op.

'Het is als een warme omhelzing,' zei ze toen ik haar eten voor het eerst proefde en met tranende ogen om water had gevraagd. 'Je eet een hap en na een seconde wordt je lichaam verwarmd. Alsof de zon van binnenuit schijnt.'

We eten aan de tuintafel op de veranda. Cleo drinkt een groenteshake die qua kleur precies bij haar soep past en ik eet mijn lasagne bolognese met een glas water. Als ik cola had genomen, zou Cleo me hebben voorgerekend hoeveel suikers en zuren erin zaten en hoeveel jaar van mijn leven dat zou kosten. Nu zitten we samen in de tuin in redelijke harmonie langs elkaar heen te eten.

Op Twitter zie ik dat Manfred een kalfsoester van de grill aan het eten is in een strandtent in Scheveningen. Ook lekker.

Na het eten ga ik naar de zitkuil. Bij de verbouwing heeft een styliste met een rode bril en een wild kapsel Manfred wijsge maakt dat de zitkuil een glorieuze comeback zou maken. Een zitkuil is namelijk niet alleen gezellig, maar ook zeer praktisch. Als je veel bezoek hebt, schuif je de meubels eenvoudig aan de kant en kunnen mensen op de rand zitten, met hun voeten in de kuil. Hartstikke knus.

Dezelfde styliste heeft Manfred aangeraden om het huis voor de verbouwing volledig te laten strippen, zodat de dynamische energie zonder obstakels door de kamers kon stromen. Ik geloof niet dat Manfred erg geïnteresseerd was in energiestromen, maar hij heeft de styliste haar gang laten gaan. De granito vloeren, schuifdeuren en glas-in-loodramen werden er door een aannemer in een paar dagen uitgeslagen en afgevoerd. Geen splinter van het originele interieur is bewaard gebleven. Nu liggen er in het hele huis vloeren van geolied hardhout, zijn de kozijnen van kunststof en is er van de zolder tot in de zitkuil vloerverwarming.

Behalve Flor, onze kat die bij een grasmaaierongeluk een oog is kwijtgeraakt, ben ik de enige die gebruikmaakt van de zitkuil, omdat daar de televisie staat. Om acht uur kijk ik naar het journaal. Daar ben ik mee begonnen toen Manfred minister was, in de hoop dat ik hem tijdens het journaal te zien zou krijgen. Tegenwoordig komt hij nog maar zelden op televisie,

maar het ritueel is gebleven: het journaal als scharnier tussen dag en avond.

Bij het korte nieuws komt een filmpje voorbij van een zelfmoordaanslag op een marktplein in Kabul. Op korrelige beelden zie je rennende mensen met bebloede gezichten en ambulances met huilende sirenes. De nieuwslezer vertelt dat er drieëntachtig doden zijn.

‘Wel vreemd,’ hoor ik achter me.

Cleo is met een mok thee op de rand van de zitkuil gaan zitten.

‘Wat is vreemd?’

‘Dat alleen moslims bomgordels gebruiken. Je hoort nooit over een Japanner die zichzelf opblaast of dat een Chileen een zelfmoordaanslag pleegt.’

‘Het heeft misschien te maken met cultuur. Doorgedraaide Amerikaanse scholieren gebruiken automatische geweren, Palestijnen gooien met stenen en moslimextremisten dragen bomgordels. Zo hoort dat een beetje.’

‘Ik zou ook een bomgordel gebruiken als ik een terroristische aanslag zou plegen.’

‘Jij? Waarom zou jij een aanslag plegen?’

‘Ik wil geen aanslag plegen, maar het lijkt haast alsof moslims het alleenrecht op bomgordels hebben. Ik vind dat westerlingen ook bomgordels mogen gebruiken.’

‘Zegt de persoon die geen vlees eet, maar het blijkbaar prima vindt om een bloedbad onder mensen aan te richten.’

‘Ik begrijp soms wel dat mensen aanslagen plegen.’

Cleo probeert met een pink een theeblaadje uit haar mok te vissen.

‘Ik zou toch eerst eens gaan praten,’ zeg ik.

‘Typisch. Je vader is zeker politicus? Ik heb het niet over de hypotheekrente of belastingverhoging, maar over zaken die groter zijn dan jezelf.’

‘Wat is voor jou belangrijk genoeg om jezelf op te blazen op een busstation?’

‘Niet op een busstation of een markt. Ik zou een relevant doelwit nemen.’

‘Oké, je blaast een relevant doelwit op voor het goede doel en vervolgens eist een andere groepering jouw aanslag op. En je kunt niet meer uitleggen waarom je het gedaan hebt, want je bent dood.’

‘Ik zou geen plek nemen met onschuldige burgers. Een relevant doelwit vind ik een politicus of een ambassadeur, zoiets.’

‘Ik denk niet dat de wereld veel beter wordt als jij een Chinese diplomaat of een Russische politicus opblaast.’

‘Jij ziet de wereld door een westerse bril. Jij snapt niet dat er wereldwijd meer met geweld wordt geregeld dan met democratie. Het is net als die Nederlandse vrouw die met een mitrailleur op haar rug bij de Colombiaanse guerrilla ging vechten. In Nederland begrijpt niemand daar iets van. Maar wat had ze dan moeten doen? In Bogota met een petitie langs de deuren gaan? In die landen gaat dat gewoon zo. Als je ergens voor staat, pak je een geweer en begin je te schieten.’

‘Hier gaat dat gelukkig anders.’

‘Als we hier iets willen doen aan de mensenrechtensituatie in Tibet, verzamelen we een half miljoen handtekeningen die afgegeven worden bij de ambassade van China, waar een dikke Chinees glimlacht en buigt en belooft dat hij ze persoonlijk bij de grote leider zal afleveren. Maar daar komen die handtekeningen natuurlijk nooit aan. In China wonen een miljard mensen, niemand daar is geïnteresseerd in een half miljoen Nederlandse handtekeningen. Als je aandacht wilt, kun je bij het overhandigen van de handtekeningen beter een bomgordel omdoen, de ambassadeur een knuffel geven en aan het touwtje trekken. Dan heb je de aandacht.’

‘Dan heb je oorlog.’

‘Dan maar oorlog.’

‘Meen je dat?’

Cleo begint te lachen. ‘Natuurlijk niet.’

Ze stapt uit de zitkuil en loopt naar de keuken. De weerman op de televisie wijst op de satellietkaart een enorm hogedrukgebied aan en vertelt blozend dat het de komende dagen nog ongekend warm blijft voor de tijd van het jaar.

CLEO WOONT INMIDDELS DRIE JAAR bij ons in huis. Haar moeder Ellen en mijn vader leerden elkaar kennen in Den Haag, waar Cleo's moeder lobbyde voor een Chinees bedrijf dat gespecialiseerd is in duurzame energie. Manfred hield het voor zijn doen verrassend lang met haar uit en even leek het erop dat we een normaal samengesteld gezin zouden worden. Het plan was dat we met zijn vieren in Villa Berghof zouden gaan wonen, maar nog voor ze haar koffer had kunnen uitpakken, werd Ellen overgeplaatst naar Peking en was ze alweer verdwenen. Cleo bleef bij ons, dat was handig, vond iedereen. Op deze manier kon ze de middelbare school voltooien en zouden wij elkaar gezelschap kunnen houden.

De enige gezamenlijke activiteit die we als samengesteld gezin ooit hebben ondernomen, was het eten van een Chinees-Indische rijsttafel die zo uitgebreid was dat er twee scooters nodig waren om het eten te bezorgen. Cleo schudde haar hoofd bij het zien van de overdaad aan voedsel en de enorme hoeveelheid wegwerpplastic. 'Ik eet geen Chinees,' zei ze.

'Het is Chinees-Indisch,' antwoordde Manfred, 'dan moet je maar de Indische helft nemen. Willen jullie stokjes of zal ik messen en vorken pakken?'

'Ik eet geen eten dat door Chinezen is klaargemaakt,' verduidelijkte Cleo zich.

'Doe mij maar stokjes,' zei Ellen, 'dan kan ik alvast oefenen.'

'Waarom eet je geen Chinees?' vroeg ik.

'Ik ben het niet eens met de manier waarop Chinezen met

voedsel omgaan. Te veel eten en te weinig liefde.’

‘Dit is anders wel de beste Chinees van de stad,’ probeerde Manfred.

‘Laat maar,’ zei Ellen, ‘het gaat je niet lukken.’

Ellen zag eruit alsof ze een tv-quiz of een luchtig praatprogramma zou kunnen presenteren: leeftijd lastig te schatten, zongebruind, witte tanden, haar geverfd. Vanaf de eerste keer dat we elkaar ontmoetten, noemde ze me lieve jongen, wat uit haar mond afwisselend ongeïnteresseerd en denigrerend klonk. (‘Haal jij even wat water voor me, lieve jongen, het mag gewoon kraanwater zijn. Met ijs.’)

Ze had in Suriname voor een offshorebedrijf gewerkt dat handelde in olie. Toen ze in de gaten kreeg dat er op de lange termijn meer te verdienen viel met duurzame energie, had ze zich laten wegkopen door een Chinees bedrijf dat haar kennis van ouderwetse fossiele brandstoffen kon gebruiken bij het uitbouwen van hun zonne- en windenergie-imperium.

‘Ik pas veel beter in de Chinese manier van werken,’ zei Ellen. ‘De ambitie is ongelofelijk en alles moet meer, beter en sneller. Ik heb keihard moeten onderhandelen om dertien vakantiedagen per jaar te krijgen. De meeste Chinezen halen de tien niet eens en werken ook op zaterdag. China wil groeien en dat gebeurt niet als je op het strand gaat liggen, is de redenering.’

‘De wereld zal aan Chinezen ten onder gaan,’ zei Cleo.

‘Het verschil met Suriname kan niet groter zijn,’ vervolgde Ellen. ‘In Suriname is er in feite weinig veranderd sinds de slavernij. Europese en Amerikaanse bedrijven pompen voor een schijntje de olievelden leeg en de lokale bevolking doet het zware werk. Het lijkt ze nauwelijks te interesseren dat het land er niets aan overhoudt. Misschien gaan er wat steekpenningen naar de lokale politici, maar de winst verdwijnt rechtstreeks naar Brazilië en Amerika. Volgens mij willen ze het zo. De mensen die verder willen komen in het leven, gaan naar Nederland of de vs en de achterblijvers werken voor een hongerloon voor een baas.’